

Memory Lab

Transevropska platforma razmjene u oblasti historije i sjećanja

6. studijsko putovanje i radionica 4. - 10. 10. 2015., Belgija

Organizatori:

Inicijativa mladih za ljudska prava BiH (Sarajevo), Belgijski državni institut za veterane i žrtve rata (Brisel), Francusko-njemački ured za mlade (Paris/Berlin), Forum ZFD Kosovo (Priština) i crossborder factory (Berlin / Paris / Sarajevo)

Podržavaju:

King Baudouin Foundation, CCFD-Terre Solidaire,

French-German Youth Office, Forum ZFD, Belgijski državni institute za veteran i žrtve rata, Federalni organizacijski odbor za komemoriranje Prvog svjetskog rata i Flandrijski odjel za vanjske poslove

www.warveterans.be

www.be14-18.be

1. Razvoj i ciljevi platforme “Memory Lab”:

Platforma za transevropsku razmjenu “Memory Lab” povezuje organizacije, institucije i pojedince koji rade na mjestima sjećanja i bave se edukacijom u oblasti sjećanja naročito na području Zapadnog Balkana i Zapadne/Centralne Europe te promoviše razmjenu, saradnju i kritičko promišljanje sjećanja i historije u Evropi. U okviru ovih ciljeva, godišnja studijska putovanja i radionice predstavljaju naročito važne prilike za uzajamno učenje kroz razmjenu iskustva i prakse. Sama platforma i godišnji sastanci doprinose prevazilaženju postojećeg jaza u znanju, jačanju konstruktivnog pristupa suočavanja sa teškom prošlošću i razvijanju jedinstvenog mjesta sjećanja u Evropi. Projekat je pokrenut pod nazivom “Suočavanje sa teškom prošlošću na području Zapadnog Balkana i Zapadne i Centralne Evrope” u junu 2010.godine održavanjem prvog seminara u Sarajevu, što je nastavljeno organizovanjem seminara u Prijedoru (Bosna i Hercegovina) 2011.godine, te studijskom posjetom Jasenovcu (Hrvatska), Donjoj Gradini (Bosna i Hercegovina) i Vukovaru (Hrvatska). U prijašnjim godinama, radionica i studijsko putovanje su se održavali u Francuskoj (2012.), Njemačkoj i na njemačko-poljskoj granici (2013.) te na Kosovu i u Makedoniji (2014.). Rezultat ovih godišnjih sastanaka bilo je nekoliko ostvarenih bilateralnih, odnosno multilateralnih saradnji i aktivnosti u kojima su učestvovala različite organizacije.

Za više informacija: <http://www.memorylab-europe.eu/>

2. Učesnici

40 predstavnika memorijalnih centara, istorijskih muzeja, NVO-a i drugih organizacija/inicijativa/institucija te pojedinci sa prostora Zapadne/Centralne Evrope i Zapadnog Balkana koji konkretno i praktično djeluju u oblasti suočavanja sa prošlošću, naročito onom vezanom za mjesta sjećanja i oblast obrazovanja.

3. Studijsko putovanje i radionica 2015. u Belgiji:

Nakon Kosova i Makedonije koje smo posjetili 2014., šesto studijsko putovanje i radionica će se vratiti u Zapadnu Europu te će se održati od 4. do 10. oktobra/listopada 2015. u Belgiji. Belgija je odabrana kao iduća “Memory Lab” destinacija zbog nekoliko razloga. Iako se ova zemlja neprestano spominje na Balkanu, kao i drugdje u Evropi, zbog svojih unutarnjih tenzija, vrlo malo je zapravo poznato u javnosti o samoj državi i njezinoj trenutačnoj situaciji. U drugim zemljama također ne postoji mnogo informacija o belgijskoj historiji te o tome kako se zemlja suočava s prošlošću, kao na primjer o trenutnim naporima da se obilježi stogodišnjica od početka Prvog svjetskog rata, a još je manje pažnje posvećeno kontroverznoj belgijskoj kolonijalnoj historiji, posebno onoj vezanoj za Kongo. Također, Brisel je središte Europske Unije te je domaćin projekta “Kuća europske historije”, koju Europski parlament

planira uskoro otvoriti u Briselu. Ovaj projekt također otvara mnoga pitanja koja su povezana s interesima i radom “Memory Lab” platforme.

Specifični ciljevi ovog studijskog putovanja i radionice su:

- istražiti Belgiju i njezinu historiju s posebnim fokusom na Prvi svjetski rat i belgijsku kolonijalnu historiju, kroz posjete historijskim mjestima, memorijalima i muzejima
- raspravljati o trenutnoj memorijalizaciji belgijske prošlosti i izazovima s kojima se ona suočava, kroz sastanke i debate s naučnicima i osobama koje djeluju u području sjećanja i obrazovanja
- istražiti i raspravljati o mogućnostima i izazovima prezentiranja historije Europe i razvijanja zajedničkog europskog sjećanja
- povezati iskustva iz Belgije sa situacijama i radom na sjećanju u ostalim europskim zemljama te raspravljati o tome što druge zemlje mogu naučiti iz belgijskog historijskog iskustva i rada na sjećanju u Belgiji
- produbiti postojeće kontakte i saradnju te pružiti prostor za razvijanje budućih aktivnosti između učesnika “Memory Lab” platforme.

Program će se sastojati od kombinacije posjeta mjestima sjećanja uz vodstvo, sastanaka s ekspertima i radnih sesija unutar grupe. Radionica će se održati u Briselu, glavnom gradu Belgije i Europske Unije, uz posjete mjestima sjećanja u Valoniji i Flandriji, kako bi se istražili i usporedili izazovi u kulturi sjećanja u ove dvije različite belgijske regije.

PROGRAM:

nedjelja, 4. oktobar/listopad 2015.

dolazak učesnika u Brisel

20.00: zajednička večera u restoranu *The Grapevine*, Luxemburgplein 11, 1050 Brussels

ponedjeljak, 5. oktobar/listopad 2015., Brisel

8:45: Sastanak u predvorju hotela / odlazak pješke do Međunarodnog Press Centra

9.00 -10:30: Uvod u program / predstavljanje učesnika

10:30 – 10:45: Pauza za kafu

10:45 – 12:45: “Belgija za početnike”: uvod u historiju Belgije s Valerie Rosoux i Axelom Tihonom

12:45 – 14:00: Ručak u Međunarodnom Press Centru

14.00 - 16.00: Šetnja sjećanja kroz Brisel i otkrivanje kolonijalne historije grada s Lucasom Catherineom, autorom knjige “Wandelen naar Congo” [Šetnja kroz Kongo]

16.00 – 16:30: pauza za kafu

16.30 – 18.30: Belgijsko kolonijalno sjećanje: interaktivan okrugli stol o značenju kolonijalizma u belgijskoj historiji uz učešće predstavnika Afričkog muzeja iz Tervurena i NGO-a “Pravda i demokratija”

19.00: Večera u *Le Roi d’Espagne*, Grote Markt 1, 1000 Brisel

utorak, 6. oktobar/listopad 2015., Liège/ Dinant

9.00: Odlazak autobusom

10.00 – 11.30: Posjeta memorijalnog mjesta Fort de Loncin iz Prvog svjetskog rata (Liège)

11.30 – 12.00: pauza za kafu

12.00: vožnja autobusom u Dinant

13.00 – 14.00: Ručak u Dinantu u restoranu *Le Moma*, Chaussée de Namur 73, 5537 Annevoie-Rouillon

14.00 – 15.30: Posjeta mjestima sjećanja iz Prvog svjetskog rata u Dinantu

15.30 – 16.30: Gradska vijećnica – sesija s pitanjima i odgovorima o posjeti Dinantu i piće dobrodošlice s gradonačelnikom Dinanta

16.30: Odlazak autobusom u Brisel

18.00 – 19.00: Sesija o utiscima proteklog dana (u Belgijskom državnom institutu za veterane i žrtve rata, Regentlaan 45-46 Blvd du Régent, 1000 Brisel)

19.00: Slobodna večera

srijeda, 7. oktobar/listopad 2015., Ypres / Ieper

8.00: Polazak autobusom

10.00 – 12.00: Posjeta memorijalu i muzeju toranj Yser posvećenima Prvom svjetskom ratu, mirovnom pokretu i flamanskom pokretu

12.00 – 13.00: Ručak u Diksmuideu, *Restaurant Lettenburg*, Lettenburgstraat 15, 8600 Diksmuide

13.45 – 14.30: Uvod u Muzej *In Flanders Fields* [*U flandrijskim poljima*] posvećen Prvom svjetskom ratu u regiji Zapadna Flandrija

14.30 – 15.30: Posjeta *In Flanders Fields* muzeju

15.30 – 15.45: pauza za kafu

15.45 – 16.15: sesija s pitanjima i odgovorima o posjećenim mjestima

16.15 – 18.00: umjetnička radionica “Sjeti me se, budući svijete” posvećena 600,000 žrtava Prvog svjetskog rata u Belgiji

18.00 – 20.00: individualna šetnja kroz Ypres i večera u restoranu *Brasserie Kazematten*, Bollingstraat 1, 8900 Ieper, <http://www.brasseriekazematten.be/index.php>

20.00: Komemorativna ceremonija odavanja počasti poginulima u obrani grada

20.15: Povratak u Brisel (dolazak je predviđen oko 22.15)

četvrtak, 8. oktobar/listopad 2015., Brisel

9.00 – 10.15: Sesija s utiscima o danu provedenom u Flandriji

10.15 – 10.30: pauza za kafu

10.30 – 12.45: Diskusija o *Memory Labu* i zajedničkim aktivnostima

12.45 – 13.45: Ručak u Međunarodnom Press Centru

13.45: Šetnja do Europskog parlamenta

14.30 – 16.30: Prezentacija (u Europskom parlamentu) projekta “Kuća europske historije”, diskusija i posjeta mjestu na kojem će se kuća nalaziti

16.30 – 17.15: Šetnja natrag do Međunarodnog Press Centra i pauza za kafu

17.15 – 18.45: Što podrazumijevamo pod ‘europska historija’? Vježba u paralelnim grupama

19.00: slobodna večera

petak, 9. oktobar/listopad 2015., Brisel

9.00 – 11.00: Radionica i diskusija: Što možemo naučiti od onoga što smo vidjeli u Belgiji o radu na historiji i sjećanju u drugim zemljama?

11.00 – 11.30: pauza za kafu

11.30 – 13.00: evaluacija rada čitave sedmice i perspektiva budućeg rada

13.00 – 14.00: Ručak u Međunarodnom Press Centru

14.00 – 16.00: Zatvaranje / javna diskusija: “Belgija i Balkan: laboratorij za europsko sjećanje?” s Heleen Touquet, Univerzitet u Leuvenu, i Maartenom Van Alstein, Flamanski mirovni institut

16.00 – 20.00: slobodno poslijepodne

20.00: Večera u restoranu *Ristorante Il Buongustaio*, 85 Rue d'Arlon, 1000 Brisel

subota, 10. oktobar/listopad 2015.

Odlazak sudionika

4. Radni jezici:

Engleski i bosanski/hrvatski/srpski (uz simultani ili konsekutivni prijevod).

5. Smještaj i lokacija radionice

Smještaj u Briselu (od 4. do 10. oktobra 2015.):

First Euroflat Hotel

Boulevard Charlemagne 50, Brussels 1000 , Belgium

<http://www.euroflat-hotel-brussels.com/contact.htm>

Smještaj je predviđen u dvokrevetnim i jednokrevetnim sobama.

Lokacija na kojoj će se održavati radionica u Briselu:

International Press Centre (IPC) / Residence Palace [Međunarodni Press Centar]

155, rue de la Loi – Blok C, 1040 Brussels

<http://www.presscenter.org/page/how-to-get-to-the-residence-palace>

6. Praktične informacije

Dolazak je predviđen za nedjelju 4. oktobra/listopada 2015., a odlazak za subotu 10. oktobra/listopada 2015. Organizatori će pokriti troškove smještaja i obroka tokom trajanja programa, usluge prevođenja, prijevoz tokom studijskog putovanja i radionice. Organizatori će, na bazi najjeftinijeg prijevoza, refundirati troškove prijevoza do Brisela za učesnike iz zemalja Zapadnog Balkana, najviše do ukupnog iznosa od €300.

6. Kontakti organizacijskog tima 2015.:

Tamara Banjeglav, opća koordinacija, Zagreb/Sarajevo, banjeglavt@gmail.com Mob : +385 98 685 747

Griet Brosens, Belgijski državni institute za veteran i žrtve rata, Brussels, www.warveterans.be, griet.brosens@warveterans.be +32(0)477 86 03 39 (koordinacija programa)

Korab Krasniqi, Forum ZFD Kosovo Program, Pristina, <http://www.forumzfd.de/en/aboutus>, krasniqi@forumzfd.de Mob : +386 49 10 10 33

Alma Mašić, Inicijativa mladih za ljudska prava BiH, Sarajevo, www.yihr.org, alma@yihr.org +387 62 33 66 75

Nicolas Moll, crossborder factory, Sarajevo / Paris, www.nicolasmoll.eu, <http://www.crossborder-factory.eu/>, moll.nicolas@gmail.com Mob: +387 62 92 74 07, +33 6 47 55 75 73

Frank Morawietz, Francusko-njemački ured za mlade, Berlin/Paris, www.dfjw.org, frankmorawietz@web.de Mob: +49 17 36 94 87 93

Uz velikodšnu podršku partnera:

Grad Dinant

Muzej In Flanders Fields

Muzej na Yseru

Grad Ypres

Kraljevski muzej za Središnju Afriku

Ured premijera

Participants / Učesnici 'Memory Lab' 2015

* = Member of the organization team / član/ica organizacionog tima

Name / Ime	Organization / Organizacija	Function / Pozicija	Town / Grad
Maša Avramović	C31 – Centra za razvoj kulture dečjih prava; Odeljenju za pedagogiju Filozofskog fakulteta u Beogradu / C31 – Centre for the development of childrens rights culture; Department of Pedagogy, University of Belgrade	Predsjednica organizacija, doktorandica / President of the organization, PhD candidate	Belgrade (SRB)
Tamara Banjeglav*		Freelance researcher / nezavisna istraživačica	Zagreb (HR) / Sarajevo (BiH)
Julie Biro		Documentary filmmaker / Režiserka dokumentarnog filma	Paris (F)
Ervin Blažević	Optimisti 2004 Kozarac	Predsjednik / President	Prijedor (BiH)
Laura Boerhout	Anne Frank House / University of Amsterdam	Freelance historian / PhD Candiate / nezavisna istraživačica / doktorska kandidatkinja	Amsterdam (NL)
Judith Brand	Forum ZFD BiH	Program Manager / Programska menadžerica	Sarajevo (BiH)
Griet Brosens*	Belgium Nationals Institute for War veterans / Belgijski nacionalni institut za ratne veterane	Historian, in charge of educational remembrance-projects/ historičarka, zadužena za edukacijske projekte na temu sjećanja	Brussels (BL)

Mirna Buljugić	Balkanske istraživačke mreže u BiH (BIRN BiH) / Balkan Investigative Network in Bosnia and Herzegovina	Direktorica / director	Sarajevo (BiH)
Fjolle Caka	Forum ZFD – Kosovo Program	Memory Mapping Kosovo participant / učesnica programa Mapiranje sjećanja Kosovo	Prishtina (KS)
Orhan Ceka	Liberal Alternative Institute	Co-director / ko-direktor	Tetovo (MK)
Venera Čočaj	YIHR Kosovo	Team member / članica tima	Poreč (HR) / Prishtina (KS)
Michel Descamps	Hainaut Mémoire	Project Manager / projektni menadžer	Charleroi (BEL)
Erla Gjinishi	Alter Habitus	Associate / saradnica	Prishtina (KS)
Nataša Govedarica	Forum ZFD Srbija / forumZFD Serbia	Director / direktorica	Belgrade (SRB)
Alain Gueraud	DRJSCS du Limousin	CEPJ / Savjetnik za obrazovanje mladih	Limoges (F)
Elma Hašimbegović	Historijski muzej Bosne i Hercegovine / Historical museum of BiH	Direktorica / Director	Sarajevo (BiH)
Matthias Heyl	Ravensbrück Memorial Site / Memorijalni centar Ravensbrück	Head of Educational Services / Voditelj službe za obrazovanje	Fürstenberg (D)
Joachim Koenig	Buchenwald Memorial / Memorijalni centar Buchenwald	Pedagogical Department / Pedagoški odjel	Weimar - Buchenwald (D)

Korab Krasniqi *	Forum ZFD Kosovo	Project Manager / Projektni menadžer	Prishtina (KS)
Vjollca Krasniqi	University of Prishtina, Faculty of Philosophy, University Programme Gender Studies and Research / Univerzitet u Prištini, Filozofski fakultet, Studijski program rodne studije	Assistant professor / docentica	Prishtina (KS)
Jasmina Lazović	Inicijativa mladih za ljudska prava Srbija / Youth Initiative for Human Rights Serbia	Koordinatorica programa za tranzicionu pravdu / Coordinator of the Transitional Justice Program	Belgrade (SRB)
Carine Leveque	ONAC National office for war veterans and war victims/ Francuski nacionalni ured za ratne veterane i žrtve rata	Memory and Communication Coordinator / Koordinatorica programa sjećanja i komunikacije	Montpellier (F)
Lejla Mamut	UN Women Country Office BiH	War sexual violence project coordinator/ Koordinatorica projekta o ratnom seksualnom nasilju	Sarajevo (BiH)
Ružica Marjanović	Festival “Na pola puta“ / Festival „Half way“	Programska urednica i osnivačica Festivala/ Programme editor and the Festival founder	Užice (SRB)
Alma Mašić*	Youth Initiative for Human Rights BiH / Inicijativa mladih za ljudska prava BiH	Director / Direktorica	Sarajevo (BiH)
Sven Milekić	Balkan Investigative Reporting Network / Balkanska istraživačka mreža (BIRN)	Jouranlist and researcher / Novinar i istraživač	Zagreb (HR)
Ana Milošević	Universite libre de Bruxelles, University of Maastricht	PhD candidate / doktorandica	Brussels (BL)

Nicolas Moll*		Historian and Consultant / Historičar i konsultant	Sarajevo (BiH) / Paris (F)
Frank Morawietz*	French-German Youth Office / Francusko-njemački ured za mlade (OFAJ)	Special coordinator for the activities of OFAJ in SEE / Specijalni koordinator za aktivnosti OFAJa u Jugoistočnoj Evropi	Berlin (D)
Jacqueline Nießer	Graduate School for East and Southeast European Studies, University of Regensburg / Post-diplomski studij Istočne i Jugoistočne Europe, Univerzitet u Regensburgu	PhD Student / doktorska kandidatkinja	Regensburg (D)
Tamara Opačić	Srpsko narodno vijeće, Novosti / Serbian National Council, Novosti	Medijska savjetnica, izvršna urednica web izdanja tjednika Novosti / media consultant, editor of the web site of weekly newspapers Novosti	Zagreb (HR)
Lejla Osmanić	Muzej grada Zenice / Zenica City Museum	Curator of Fine Arts / kustos	Zenica (BiH)
Ivo Pejaković	Memorijalni centar Jasenovac / Jasenovac Memorial Centre	Kustos / curator	Jasenovac (HR)
Tanja Petrović	<i>Documenta</i> – Centar za suočavanje s prošlošću / <i>Documenta</i> – Centre for Dealing with the Past	Program coordinator / programska koordinatorica	Zagreb (HR)
Edin Ramulić	Udruženje Prijedorčanki "Izvor" / Association of citizens of Prijedor "Izvor"	Potpredsjednik / Vice president	Prijedor (BiH)
Nina Ritz	Max Mannheimer Study Center, Dachau / Obrazovni	Head of the Max Mannheimer Study Center / Voditeljica Max Mannheimer obrazovnog	Dachau (D)

	centar Max Mannheimer, Dachau	centra	
Günter Schlusche	Berlin Wall Foundation / Fondacija Berlinski zid	Architect, Planner / arhitekt, planer	Berlin (D)
Florent Schaeffer	CCFD - Terre Solidaire	Project Manager Eastern Europe / projektni menadžer za Istočnu Europu	Paris (F)
Arber Selmani	KultPlus – the online portal, PROPLUS NGO	Journalist, Project Assistant / novinar, projektni asistent	Prishtina (KS)
Dinko Sijerčić	Inicijativa mladih za ljudska prava (BiH) / Youth Initiative for Human Rights (BiH)	Project coordinator / projektni koordinator	Sarajevo (BiH)
Tamara Šmidling	Fondacija Mirovna akademija / Peace Academy Foundation	Aktivistkinja i istraživačica / activist and researcher	Sarajevo (BiH)
Ulvija Tanović		Interpreter / prevoditeljica	Sarajevo (BiH)
Juliane Tomann	Imre Kertesz Kolleg, Jena; Institute for applied history / Imre Kertesz Kolleg, Jena, Institut za primijenjenu istoriju Frankfurt (am Oder)	Research associate / Istraživačica i saradnica	Leipzig (D)
Heleen Touquet	University of Leuven / Univerzitet u Leuvenu	Post-doc and part-time professor / post-doktorandica i gostujuća predavačica	Leuven (BL)
Maarten Van Alstein	Flemish Peace Institute / Flamanski mirovni institut	Researcher / Istraživač	Brussels (BEL)
Marjan Verplancke	Kazerne Dossin, Memorial, Museum and Documentation Centre on Holocaust and Human Rights / Kazerne Dossin memorijal, muzej i dokumentacijski centar o holokaustu i ljudskim	Head of Education and Outreach / voditeljica odjela za obrazovanje i odnose s javnošću	Mechelen (BEL)

	pravima		
Nikolina Židek	Fakultet političkih znanosti i sociologije, Sveučilište Complutense u Madridu; <i>Documenta</i> – Centar za suočavanje s prošlošću / Faculty of Political Sciences and Sociology, University Complutense, Madrid; <i>Documenta</i> – Centre for Dealing with the past	PhD candidate, associate / doktorandica, suradnica	Zagreb (HR)